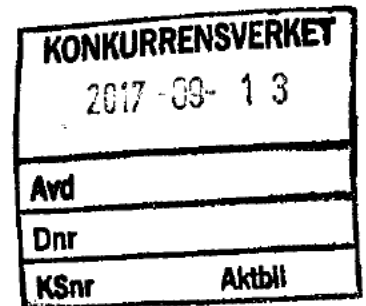

SÖKANDE

Ivarssons Bygg i Norrköping AB, 556554-6743
Kristinelugnsgratan 9
602 23 Norrköping

Ombud: Advokat Hanna Vikström
Avenir Advokater AB
Drottninggatan 19
602 24 Norrköping

MOTPARTER

1. Lejonfastigheter AB, 556477-7851
Box 1943
581 18 Linköping

Ombud: Advokat Kristian Pedersen och jurist Emily Tomas da Costa
Advokatfirman Kahn Pedersen KB
Box 16119
103 23 Stockholm

2. [REDACTED]

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och beslutar att upphandlingen "Folkungaskolan, fasad och fönster" (dnr 6276-2017) inte får avslutas förrän rättelse vidtagits på så sätt att en ny utvärdering genomförs varvid anbudet från [REDACTED] inte ska beaktas.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Lejonfastigheter AB (Lejonfastigheter) genomför upphandlingen "Folkungaskolan, fasad och fönster" med dnr 6276-2017. Upphandlingen genomförs som ett förenklat förfarande enligt LOU. Lejonfastigheter meddelade den 20 april 2017 tilldelningsbeslut med tillhörande utvärderingsrapport av vilka framgår att [REDACTED] tilldelades kontrakt i upphandlingen. Ivarssons Bygg i Norrköping AB (IBAB) var rankad nummer två i upphandlingen.

IBAB ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att rättelse ska ske på så sätt att ny utvärdering ska göras varvid [REDACTED] anbud inte beaktas.

Lejonfastigheter bestrider bifall till ansökan.

[REDACTED] yrkar att ansökan ska avslås.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT

IBAB

Ekonomisk och finansiell ställning

Det har utgjort ett obligatoriskt krav för [REDACTED] att inge intyg som visar att kraven motsvarande soliditets riskklass A enligt likvärdigt kreditinstitut i Polen är uppfyllt. [REDACTED] har i detta hänseende endast gett in något slags utdrag från en bank som påstås visa likvida medel per den 30 januari 2017. En saldouppgift på ett bankkonto, som är daterad flera månader innan anbudsgivning, säger ingenting om [REDACTED] kreditvärdighet. Lejonfastigheter kan inte bortse från det ställda kravet, och det faktum att [REDACTED] inte gett in ett sådant intyg som utgjort ett krav på denna punkt. Inte heller kan Lejon-

fastigheter genom egna efterforskningar i efterhand läka en anbudsgivares bristande kravuppfyllelse vid anbudsgivning. [REDACTED] anbud skulle rätteligen ha förkastats på denna grund.

Lågt anbudspris

[REDACTED] anbudspris är orimligt lågt och den förklaring till anbudspriset som lämnades kan inte anses som tillfredsställande. [REDACTED] angav att företaget inte behöver anlita flera underentreprenörer. Detta förefaller direkt oriktigt med hänsyn till vad som angavs om anlitan om underentreprenörer för närapå samtliga nyckelfunktioner i organisationen. Vidare kan enbart det faktum att [REDACTED] äger sina egna byggnadsställningar inte rimligen förklara det låga anbudspriset, vilket till mer än hälften understiger IBAB:s offererade pris. Materialinköp i andra länder är inte heller i sig något ovanligt i branschen. [REDACTED] har inte heller förklarat varför just inköpskanaler från tyska och polska leverantörer skulle medföra sådana oerhörda prisfördelar att företaget kan offerera ett så pass lågt anbudspris. [REDACTED] anbud skulle rätteligen ha förkastats även på denna grund.

Skatteregistrering

Under punkt 1.3.1 i upphandlingsdokumentet uppställs krav på att anbudsgivaren ska vara registrerad för mervärdesskatt samt inneha F-skatt. Utländska anbudsgivare ska bifoga relevant dokumentation som styrker kravet på registrering, skatt, arbetsgivaravgifter m.m.

[REDACTED] har i detta hänseende gett in handlingar i form av intygande från Sociala försäkringsverket om skuldfrihet avseende socialavgifter, intyg från skattekontor om skuldfrihet avseende skatteskulder och utdrag från Centrala näringslivsregistret avseende [REDACTED] och den enskilda firman [REDACTED]. Ur handlingarna är det inte möjligt att utläsa att [REDACTED] är registrerad

för mervärdesskatt och F-skatt. Sammanfattningsvis har [REDACTED] inte styrkt att kraven avseende registrering för mervärdesskatt och F-skatt är uppfyllda.

Det åberopade hängavtalet med Byggnads innefattades inte av anbudshandlingarna, utan handlingen har kommit fram i efter hand. Denna kan därmed inte ligga till grund för bedömningen av kravuppfyllelse. Oaktat detta styrker hängavtalet knappast heller att [REDACTED] är registrerat för mervärdesskatt. Vidare åberopar Lejonfastigheter ytterligare handlingar som framtagits av den upphandlande myndigheten i efterhand. Dessa handlingar kan inte heller beaktas med anledning av att kvalificeringskraven avseende skatteregistrering m.m. ska styrkas genom handlingar fogade till anbudet.

Krav på arbetsledare/platschef

Det ingivna CV:t uppfyller inte ställda krav gällande att styrka att arbetsledare/platschef ska inneha minst fem års erfarenhet från entreprenadverksamhet liknande den upphandlingen avser, varav minst tre år som arbetsledare/platschef. I CV:t anges endast att offererad person arbetat som arbetsledare på många olika byggprojekt och de senaste fem åren drivit konsultföretag som specialiserar sig i byggbranschen. Dessa uppgifter kan knappast läggas till grund för slutsatsen att tillräcklig erfarenhet finns.

Användande av underleverantör

[REDACTED] har i sitt anbud angett att företaget avser att använda underleverantör. Den åberopade underleverantören ska användas för att tillhandahålla arbetsledare/platschef, Bas-P och miljöansvarig. Därutöver ska den åberopade underleverantören fungera som ombud samt kontaktperson för entreprenören under avtalstiden.

I det intyg som getts in anges att [REDACTED] förfogar över nämnd underleverantören som arbetsledare/konsult för ett visst angivet projekt. Det framgår dock inte av intyget att underleverantören står till förfogande avseende alla de funktioner i anbudsgivarens organisation som underleverantören ska användas till såsom miljöansvarig, ombud m.m. Intyget utvisar därmed inte att [REDACTED] förfogar över tillräcklig kapacitet på det sätt som krävs.

Kollektivavtal

[REDACTED] har inte avtal med Byggnads. Företaget är alltså inte medlem i Byggnads med uppgivet organisationsnummer.

IBAB:s anbud

IBAB har inte, till skillnad från [REDACTED], åberopat annat företags kapacitet i upphandlingen. I anbudet angavs endast att avsikten är att använda underleverantörer, och därvid, enligt begäran i upphandlingsdokumentet, en uppräknade av dessa. Någon av de uppräknade underleverantörerna har alltså inte åberopats till uppfyllande av några krav i upphandlingen. Samtliga ställda kvalificeringskrav uppfylls och IBAB kommer själv att hantera och leverera upphandlingsföremålet.

Vidare uppfyller offererad arbetsledare/ platschef kraven på erfarenhet. Offererad person har haft funktionen platschef/arbetsledare i traditionella och stora byggföretag under inte mindre än 16 års tid, vilket framgår av CV:t. Av de projekt som räknas upp i CV:t, varav flertalet utgör nybyggnationer som då givetvis innehåller momenten uppförande av fasad och fönster inkluderande målning etc., nämns uttryckligen t.ex. fönsterbyte för HSB.

Lejonfastigheter

Ekonomisk och finansiell ställning

██████ har i sitt anbud i punkten 1.3.2 intygat att kravet på ekonomisk och finansiell ställning uppfylls. Företaget har också gett in information om sin ekonomiska ställning i form av utdrag från bank avseende dess likvida medel. Därutöver har det, på motsvarande sätt som för svenska anbudsgivaren, gjorts en självständig kontroll av den ekonomiska och finansiella ställningen hos kreditupplysningsföretag liknande Bisnode Kredit AB. Företaget har då av Bisnode/ D&B tilldelats riskklass 2 på en skala 1–4, där 1 är bäst och 4 är sämst. Detta motsvarar åtminstone den svenska riskklassen A på skalan AAA, AA, A och B, där AAA är bäst och B är sämst.

Av såväl EU-rättslig och nationell rättspraxis följer att det är oförenligt med LOU att ställa olika krav på inhemska respektive utländska leverantörer ifråga om t.ex. intyg för att styrka den finansiella ställningen, när de ifrågasvarande leverantörerna befinner sig i en likvärdig konkurrenssituation.

██████ uppfyller de krav som ställts på svenska företag, d.v.s. kravet på rating i lägst riskklass A, och befinner sig i det avseendet i en likvärdig konkurrenssituation i förhållande till svenska anbudsgivare. Den tolkning IBAB gör gällande skulle medföra att det i praktiken skulle ställas högre krav på utländska anbudsgivare än på svenska, och därmed innebära olika behandling av lika situationer. Denna olika behandling kan inte under några omständigheter anses vara sakligt motiverad. Den riskerar dessutom att medföra att utländska leverantörer avstår från att lämna anbud i upphandlingen, vilket följaktligen förhindrar en effektiv konkurrens och därigenom möjligheten att anta det bästa anbudet.

IBAB har varken visat, eller ens gjort gällande, att [REDACTED] inte befinner sig i en likvärdig konkurrenssituation som svenska anbudsgivare vad gäller kravet på rating i lägst riskklass A. Därmed måste även kraven på utländska anbudsgivare och svenska anbudsgivare i upphandlingen tolkas på samma sätt.

Lågt anbudspris

En skriftlig förklaring till det låga anbudspriset begärdes av [REDACTED]. Mot bakgrund av de uppgifter som företaget lämnade om kostnadseffektiva metoder och uppfyllande av arbetsrättsliga skyldigheter bedömdes förklaringen till det låga priset som tillfredsställande. Med beaktande förklaringen har det inte heller ansetts förelegat någon risk för att [REDACTED] inte kan leverera avtalsenligt.

Vidare bifogades till anbudet en kopia på hängavtal med Byggnads. Det kunde därmed konstateras att [REDACTED] är anslutet till kollektivavtal. Det får således presumeras att företaget även agerar i enlighet med kollektivavtalsvillkoren. Det har därmed inte heller funnits anledning att ifrågasätta anbudspriset är förenligt med tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter.

Skattregistrering

[REDACTED] har intygat att kravet i punkten 1.3.1. uppfylls och dessutom bifogat intyg, översatta till svenska, från polska myndigheter som styrker registrering i bolagsregister, för skatt och socialförsäkringsavgifter samt att inga skulder avseende skatt eller socialförsäkringsavgifter föreligger. Intygen visar att företaget uppfyller samtliga krav i avsnitt 1.3.1.

Vad gäller kravet på mervärdesskattregistrering kan konstateras att det av utdraget ur centrala näringslivsregistret tydligt framgår att [REDACTED] är skatte-registrerat i Polen med ett NIP-nummer som motsvarar den svenska beteckningen för mervärdesskattregistreringsnummer. Att så är fallet framgår även av det till anbudet bifogade hängavtalet med Byggnas i vilket [REDACTED] VAT-nummer anges. Dokumenten visar således var för sig, eller i vart fall i kombination, att [REDACTED] är registrerat för mervärdesskatt i Polen, helt i enlighet med vad som krävts i upphandlingen. Giltigheten av [REDACTED] mervärdesskattregistreringsnummer har även kontrolleras genom EU-kommissionens valideringssystem.

Något krav på att anbudsgivarna ska vara registrerade för F-skatt har inte uppställts. Att [REDACTED] är registrerat för skatt i Polen motsvarande F-skatt framgår av dokumentet ZAS-W. Att det förhåller sig på det sättet har även efter förfrågan bekräftats av den polska ambassaden i Stockholm. Det är klarlagt att det dokument som benämns ZAS-W motsvarar en svensk F-skattsedel, utvisande skyldigheten att erlägga skatt i form av debiterad preliminärskatt, liksom i förekommande fall socialavgifter i form av egenavgifter.

Krav på arbetsledare/platschef

[REDACTED] har offererat samma person som arbetsledare och platschef. Det lämnade CV:t avser även samma person. Det inlämnade CV:t visar dessutom att offererad arbetsledare innehar minst fem års erfarenhet från entreprenadverksamhet liknande den som upphandlingen avser, varav minst tre år som arbetsledare/platschef. Under alla omständigheter har det saknats skäl att ifrågasätta att offererad person har den kravställda erfarenheten.

Användande av underleverantör

IBAB gör gällande att det åtagande som getts in av [REDACTED] tillsammans med anbudet inte visar att företaget förfogar över tillräcklig kapacitet för utförande av det upphandlade uppdraget.

Ur [REDACTED] ingivna åtagande kan det tydligt utläsas dels vems kapacitet som åberopas, dels att företaget kommer att förfoga över kapaciteten vid utförandet av det aktuella uppdraget. Åtagandet är generellt formulerat och får således anses avse uppdraget som sådant, d.v.s. i dess helhet. Mot denna bakgrund är det lämnade åtagandet i vart fall tillräckligt välformulerat för att godtas.

Kollektivavtal

Vad gäller påståendet att [REDACTED] saknar avtal med Svenska Byggnadsarbetarförbundet saknar det relevans. Något sådant krav har inte ställts i upphandlingen. Det saknas dessutom lagliga möjligheter att ställa ett sådant krav.

IBAB:s anbud

IBAB varken lider eller riskerar att lida skada i den meningen som avses i 20 kap. 6 § LOU eftersom bolagets anbud innehåller brister i förhållande till vad som kravställts i upphandlingen. Flera av dessa brister är dessutom hänförliga till samma obligatoriska krav som IBAB menar att [REDACTED] inte har uppfyllt.

IBAB uppfyller inte det obligatoriska kravet i punkten 1.3.5 avseende åberopande av annans kapacitet. Det lämnade intyget är inte undertecknat av det åberopade företagens behöriga firmatecknare. IBAB har därmed över

huvud taget inte styrkt att bolaget förfogar över nödvändiga resurser för fullgörande av uppdraget. IBAB:s anbud borde därmed rätteligen ha förkastats på denna grund.

Vidare, om den bedömning som IBAB anser är korrekt, kan konstateras att IBAB:s anbud innehåller brister hänförliga till det krav som uppställts på arbetsledare/platschefers erfarenhet. Av det lämnade CV:t framgår inte om offererad arbetsledare/platschef inom ramen för nämnda befattningar har erfarenhet av entreprenadverksamhet liknande den som upphandlingen avser, då de projekt som anges i CV:t inte är daterade eller närmare beskrivna. IBAB:s anbud uppfyller därmed inte kravet avseende arbetsledarens erfarenhet.

Ekonomisk och finansiell ställning

Till anbudet bifogades ett kontoutdrag som visar att finansiella resurser finns för att klara av det aktuella uppdraget. Företaget har funnits i över 20 år och har aldrig haft några ekonomiska svårigheter. I anbudet angavs att det för utomnordiska företag gäller motsvarande krav från likvärdigt kreditvärderingsinstitut i det egna landet. Liknande kreditvärderingsinstitut som Bisnode AB i Polen värderar endast aktiebolag. Eftersom verksamheten bedrivs i form av enskild firma bifogades ett intyg från bank som styrker företagets ekonomiska och finansiella ställning. Att inte acceptera de bifogade kontoutdragen strider mot principen om ömsesidigt erkännande.

Lågt anbudspris

Övriga anbudsgivare måste ha missuppfattat omfattningen av arbetet för projektet. Det är omöjligt att projektet av den storleken skulle uppgå till det

pris som konkurrenterna lämnade i upphandlingen. Det lämnade priset är baserat på den rambeskrivning som var bifogat till upphandlingen.

Skatteregistrering

Totalt bifogades tre dokument som styrker registrering och betalning av arbetsgivaravgifter samt skatt. Intygen skiljer sig till utseende från svenska intyg, men det är innehållet som är av betydelse. Intygen måste accepteras med hänsyn till principen om ömsesidigt erkännande. Gällande svensk F-skattsedel fanns det inte något sådant krav.

Krav på arbetsledare/platschef

Offererade arbetsledare och platschef har en flerårig erfarenhet från byggbranschen. Dennes erfarenhet uppfyller utan tvekan ställda krav.

Kollektivavtal

Upphandlande myndighet har ingen laglig möjlighet att ställa krav på att anbudsgivare ska ha avtal med Byggnads. Det var heller inget krav i upphandlingen. Ett hängavtal med Byggnads fanns när anbudet lämnades in.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (4 kap. 1 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (20 kap. 6 § LOU).

Förvaltningsrättens bedömning

IBAB har genom Lejonfastigheters tilldelningsbeslut ansetts uppfylla samtliga obligatoriska krav i upphandlingen. Sedan IBAB begärt överprövning har Lejonfastigheter emellertid gjort gällande att bolaget inte uppfyller obligatoriska krav i punkterna 1.3.3 och 1.3.5 avseende teknisk förmåga och kapacitet respektive användande av underleverantör och att IBAB därmed inte kan lida eller riskera lida skada enligt 20 kap. 6 § LOU oavsett innehåll i ansökan.

Förvaltningsrätten, som konstaterar att Lejonfastigheter under överprövningsprocessen valt att stå fast vid meddelat tilldelningsbeslut, finner att en sådan invändning Lejonfastigheter numera gör gällande inte kan prövas inom ramen för ett mål där det är den alltjämt godkända leverantören i fråga som begär överprövning av tilldelningsbeslutet (se bl.a. Kammarrätten i Stockholms mål 5929-10). Vad Lejonfastigheter anfört i detta hänseende lämnas därför utan avseende.

IBAB har gjort gällande bl.a. att [REDACTED] inte uppfyller det obligatoriska kravet avseende ekonomisk och finansiell ställning eftersom det intyg som [REDACTED] lämnade in tillsammans med anbudet inte påvisar att företaget har motsvarande Soliditets riskklass A enligt likvärdigt kreditinstitut i Polen.

Lejonfastigheter har framfört att [REDACTED] uppfyller kravet avseende ekonomisk och finansiell ställning och att [REDACTED] till anbudet har bifogat intyg i

enlighet med kravet. Därutöver har Lejonfastigheter angett att bolaget gjort en självständig kontroll, på motsvarande sätt som för nordiska anbudsgivare, som visar att [REDACTED] uppfyller kravet på rating motsvarande lägst riskklass A.

[REDACTED] har å i sin sida framfört att det aktuella intyget visar att kravet på ekonomisk och finansiell ställning är uppfyllt.

I punkten 1.3.2 i upphandlingsdokumentet anges att anbudsgivaren ska ha en stabil ekonomisk ställning och bedömas som kreditvärdigt av kreditupplysningsföretag. Detta krav anses uppfyllt om anbudsgivaren tillhör lägst riskklass A enligt Soliditets klassificering. Beställaren ska enligt upphandlingsdokumentet göra en kontroll hos kreditupplysningsföretaget Bisnode Kredit AB om kravet är uppfyllt. För utomnordiskt företag gäller motsvarande krav från likvärdigt kreditvärderingsinstitut i det egna landet. Intyg ska från utomnordiska företag bifogas. – Först om riskklassificering inte kan erhållas kan kravet anses uppfyllt om anbudsgivaren lämnar en sådan redogörelse att det kan anses klarlagt att anbudsgivaren har en motsvarande ekonomisk ställning.

Såsom det obligatoriska kravet i punkten 1.3.2 i upphandlingsdokumentet är formulerat ska således utomnordiska företag i samband med anbudsinlämnandet ge in intyg från ett likvärdigt kreditvärderingsinstitut i det egna landet som påvisar att kravet på ekonomisk ställning är uppfyllt. Eftersom [REDACTED] är ett polskt företag har det således åvilat [REDACTED] att i första hand visa att kravet på motsvarande ekonomisk ställning är uppfyllt genom att vid anbudsinlämnandet bifoga ett intyg från ett polskt kreditvärderingsinstitut. Om ett sådant intyg inte går att prestera så har [REDACTED] i andra hand haft möjlighet att med sitt anbud lämna en redogörelse på sätt beskrivits ovan. – Lejonfastigheter har, som förvaltningsrätten uppfattar det, invänt att den skilda hanteringen mellan nordiska och utomnordiska leverantörer i aktuell del strider

LOU och dess allmänna principer. Detta föranleder dock inte, med beaktande av att sökanden inte framfört någon kritik mot kravet som sådant, någon av förvaltningsrätten vidare åtgärd.

Till styrkande av att det obligatoriska kravet avseende ekonomisk och finansiell ställning motsvarande lägst riskklass A är uppfyllt har [REDACTED] bifogat ett kontoutdrag från en polsk bank. Det står klart, vilket även [REDACTED] vidgått i målet, att denna handling inte är att jämföra med ett intyg från likvärdigt kreditvärderingsinstitut såsom Bisnode Kredit AB. I målet har dock [REDACTED] invänt att bolaget i egenskap av enskild firma i Polen inte haft möjlighet att erhålla ett sådant likvärdigt kreditvärderingsintyg. Förvaltningsrätten finner inte anledning att utifrån befintligt underlag ifrågasätta att så är fallet. Frågan blir därmed om aktuellt kontoutdrag kan anses klarlägga att anbudsgivaren har en motsvarande ekonomisk ställning som krävs för att erhålla lägsta krävda riskklass enligt Soliditets riskklassificering.

Av det aktuella kontoutdraget framgår endast [REDACTED] likvida medel per den 30 januari 2017. Några övriga ekonomiska uppgifter som kan anses nödvändiga för en god kreditbedömning återfinns inte. Det saknas exempelvis uppgift om företagets tillgångar och skulder. Allt sammantaget finner förvaltningsrätten att ingiven handling inte kan anses klarlägga att [REDACTED] ekonomiska ställning når upp till ställt krav. [REDACTED] uppfyller således inte det obligatoriska kravet i punkten 1.3.2. Vad Lejonfastigheter och [REDACTED] anfört i målet förändrar inte denna bedömning.

Av det ovan följer att Lejonfastigheter har brutit mot likabehandlingsprincipen genom att ha kvalificerat [REDACTED] vidare till utvärderingsfasen trots att [REDACTED] inte uppfyllt samtliga kvalificeringskrav i upphandlingsdokumentet. [REDACTED] har tilldelats kontrakt i upphandlingen framför IBAB som lämnade anbud med det näst lägsta priset. Mot denna bakgrund har IBAB lidit skada

genom Lejonfastigheters agerande. Det finns därmed grund för ingripande mot upphandlingen enligt 20 kap. 6 § LOU.

Eftersom bristen ligger i att [REDACTED] inte uppfyllt samtliga obligatoriska krav i upphandlingen finner förvaltningsrätten att ett ingripande i form av rättelse – på så sätt att [REDACTED] anbud inte beaktas vid utvärdering – är en tillräcklig åtgärd. Ansökan ska därför bifallas på detta sätt.

Mot bakgrund av det ovan anförda saknas anledning för förvaltningsrätten att pröva de övriga invändningar som framförts rörande [REDACTED] anbud.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1D LOU).

Tomas Kjellgren

Rådman

Föredragande har varit Robert Larsson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller

4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,

5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.

